

Inicjacja seksualna w XX w.

Studium porównawcze

Marek Babik

Wprowadzenie

Problematyka inicjacji seksualnej młodzieży podejmowana jest w bardzo wielu współczesnych publikacjach naukowych, stanowi również problem szeroko dyskutowany w środkach masowego przekazu. Ujmuje się go zarówno od strony statystycznej jak też omawiane są zagadnienia związane ze sferą psychiczną i biologiczną. Wielu autorów, zwłaszcza w mediach masowych, interpretując dane statystyczne opisujące zagadnienia wieku podejmowania przez młodzież pierwszych kontaktów seksualnych wyraża opinię, że wiek aktywności seksualnej młodzieży stale się obniża. Opinie takie domagają się weryfikacji naukowej. Jest ona możliwa na drodze porównania wyników badań dokonanych w pewnych odstępach czasowych. Bazując na bibliografii polskojęzycznej przedział ten może wynosić ponad sto lat (od badań z 1898 r. aż po badania współczesne). Pierwsze badania zachowań seksualnych polskiej młodzieży studenckiej Uniwersytetu Warszawskiego zostały przeprowadzone przez Zdzisława Juliana Kowalskiego w roku akademickim 1897/98. Przełom wieków, niosący wzmożone zainteresowanie zagadnieniami dotyczącymi wychowania seksualnego, przyczynił się do przeprowadzenia kolejnych badań na temat aktywności seksualnej w latach 1903 - 1904. Uzyskane wówczas dane mogą stanowić bardzo interesujący punkt odniesienia dla otrzymywanych współcześnie wyników.

Podstawowym celem niniejszego opracowania będzie zestawienie wyników badań dotyczących wieku inicjacji seksualnej młodzieży. Pod uwagę zostały wzięte przede wszystkim badania wykonane w XX w. W celu umożliwienia dokonywania pewnych zestawień ogólnych, uzyskane w poszczególnych badaniach dane, pogrupowane zostały

zasadniczo według dwóch kategorii wiekowych. Pierwszą z nich stanowiła grupa młodzieży, która odbyła swój pierwszy stosunek seksualny do wieku 15 lat (do piętnastego roku życia włącznie). Drugi przedział wiekowy obejmował tych, którzy przeżyli inicjację pomiędzy 16 a 19 rokiem życia. Dane liczbowe ujęto w typowy dla opisywania zagadnień inicjacji seksualnej sposób prezentując odniesienie do ogółu osób badanych a następnie tylko do tych którzy zadeklarowali aktywność seksualną w postaci współżycia¹.

¹ Por. M. Kozakiewicz, *Młodzież wobec seksu, małżeństwa i rodziny. Perspektywa europejska*, Warszawa 1985, s. 61.

Pierwsze polskie badania dotyczące zachowań seksualnych młodzieży studenckiej.

Prekursorem polskich badań na temat zachowań seksualnych młodzieży był Zdzisław Julian Kowalski. Przebadał 300 studentów UW narodowości polskiej wyznania rzymsko katolickiego w wieku od 17 do 27 lat². Wśród wielu pytań ogólnych zamieszczono, w ankiecie wypełnianej przez studentów, również kwestie szczegółowe takie jak częstotliwość podejmowanych stosunków seksualnych oraz wiek inicjacji seksualnej. Na ogólną liczbę 300 przebadanych mężczyzn 9% zadeklarowało, że swój pierwszy stosunek seksualny przeżyło do piętnastego roku życia. W kolejnym przedziale czasowym (16 – 19 lat) swoją aktywność seksualną zainicjowało 62% ogółu badanych. Jeśli uwzględni się tylko grupę współżyjących seksualnie to odsetek wzrasta odpowiednio do 10,63% i 73,23% (Tabela 1).

Tabela 1

Wiek inicjacji seksualnej studentów wg badań Z. J. Kowalskiego (1897-98)		
wiek w latach	ogół badanych	współżyjący seksualnie
do15	9,00	10,63
od 16 do 19	62,00	73,23
20 i po wyżej	16,14	16,14
suma	87,14	100

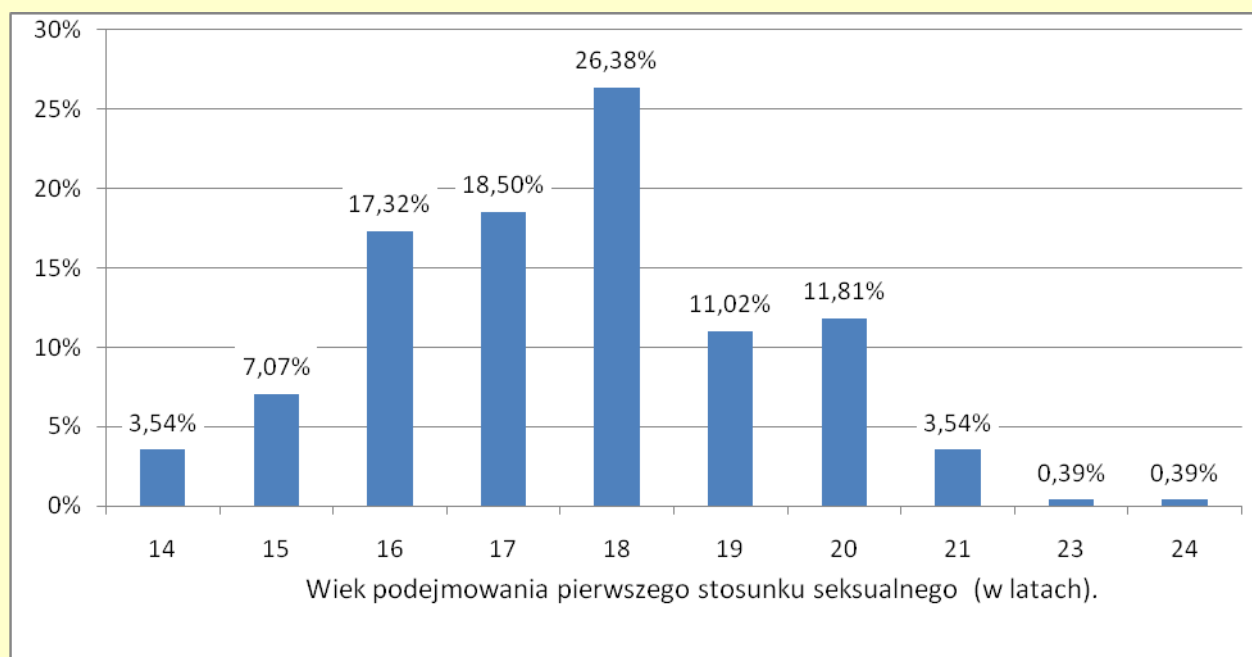
Źródło: W. J. Kowalski, dane w % dla n=300 i 254

Największa ilość przebadanych przez Z. J. Kowalskiego osób (62,2%) przeszła inicjację seksualną mając od 16 do 18 lat (Wykres 1).

² Por. Kowalski Z. J., *Stan zdrowia i warunki higieniczne studentów Uniwersytetu Warszawskiego w świetle cyfr*, Warszawa 1898, s. 2.

Wykres 1

Wiek podjęcia pierwszego stosunku seksualnego

Źródło: Z. J. Kowalski, dane w % dla n=254

Według przeprowadzonych przez Z. J. Kowalskiego danych do 19 roku życia aktywnych seksualnie było 83,83% mężczyzn. Okazało się, że 47,63% ankietowanych którzy podejmowali stosunki seksualne zaraziło się przynajmniej jedną z chorób wenerycznych. Wynik ten wówczas budził obawy o zdrowie całego społeczeństwa³.

Wyniki ankiety przeprowadzonej przez Z. J. Kowalskiego stały się punktem odniesienia dla kolejnych badań. Przeprowadzono je w latach 1903 -1904. Wykonane zostały przez trójkę badaczy: I. Moszczeńską, T. J. Łazowskiego, K. Siwickiego. Posługiwali się oni tym samym wzorem ankiety jednak I. Moszczeńska zaprezentowała wyniki odrębnie (samodzielnie) w broszurce zatytułowanej *Czego nie wiemy o naszych synach*⁴. Natomiast T. J. Łazowski i K. Siwicki począwszy od 1905 publikowali wspólnie rezultaty swoich poszukiwań badawczych na łamach czasopisma *Czystość*⁵.

³ Por. Kowalski Z. J., *Stan zdrowia i warunki higieniczne studentów Uniwersytetu Warszawskiego w świetle cyfr*, Warszawa 1898, s. 27.

⁴ Moszczeńska I., *Czego nie wiemy o naszych synach*, Warszawa 1904.

⁵ Łazowski T. J., Siwicki K., *Życie płciowe warszawskiej młodzieży akademickiej według ankiety z roku 1903*, *Czystość*, 1905, s. 139 – 143; 1906, s. 172 – 175; 181 – 187; 205 – 207; 214 – 218; 234 – 236; 258 – 268; 282 – 288; 294 – 303.

Zestawienie wyników ankiety I. Moszczeńskiej (Tabela 2) z badaniami Z. J. Kowalskiego wykazywały znaczne zróżnicowanie. Przede wszystkim w ilości osób deklarujących odbycie pierwszego stosunku w przedziale wiekowym od 16 do 19 lat. O ile u Z. J. Kowalskiego taką aktywność zadeklarowało 62,2% studentów, to w ankiecie I. Moszczeńskiej odsetek ten wynosił tylko 32,82%. Należy też tu zauważyć, że T. Łazowski i J. Siwicki posługujący się taką samą ankietą jak I. Moszczeńska zanotowali w tej kategorii wiekowej niemalże identyczny wynik 32,71% (Tabela 3). Chociaż dane te komentowane były w kategoriach negatywnych – jako namacalny dowód niewłaściwych zachowań młodzieży męskiej, to jednak przyjęte zostały z pewną ulgą, gdyż nie potwierdzały wysokiego wyniku z ankiety Z. J. Kowalskiego.

Tabela 2

Wiek inicjacji seksualnej studentów wg badań I. Moszczeńskiej (1903)		
wiek w latach	ogół badanych	współżyjący seksualnie
do15	12,86	23,08
od 16 do 19	32,85	58,97
20 i po wyżej	17,94	17,95
suma	63,65	100

Dane w % dla n=140 i 78

Jednak w przedziale wiekowym „do 15 lat” wzrósł odsetek chłopców deklarujących odbycie pierwszego stosunku seksualnego. W badaniach I. Moszczeńskiej wynosił on 12,86% zaś u Łazowskiego i Siwickiego aż 21,80% ogółu respondentów. W przypadku tych drugich wyników różnica w odniesieniu do ankiety Z. J. Kowalskiego wynosiła ponad 100%. Gdy otrzymane wyniki przeanalizuje się w stosunku do osób aktywnych seksualnie to zauważyć można, że w sposób znaczący wzrasta ilość osób przechodzących inicjację przed szesnastym rokiem życia. W badaniach Moszczeńskiej 23,08 współżyjących seksualnie przyznało się do tego rodzaju zachowań, a w ankiecie Łazowskiego i Siwickiego 31,49% (Tabela 2 i 3).

Tabela 3

Wiek inicjacji seksualnej studentów wg badań T. J. Łazowskiego i K. Siwickiego (1903 – 04)		
wiek w latach	ogół badanych	współżyjący seksualnie
do15	21,80	31,49

od 16 do 19	32,71	48,07
20 i po wyżej	13,91	20,44
suma	68,42	100

Dane w % dla n= 266 i 181

Przeprowadzone w latach 1903 – 1904 ankiety pokazywały, że prawie połowa mężczyzn rozpoczyna współżycie do 19 roku życia (I. Moszczeńska 45,71%; T. Łazowski, J. Siwicki 54,5%). Wyniki tych badań przytaczane były ówczesnie jako argument przemawiający za koniecznością wprowadzenia wychowania seksualnego do programów edukacyjnych dzieci i młodzieży. Zadaniem takich lekcji miałyby być ukazywanie młodzieży zagrożeń jakie niesie ze sobą nieuporządkowanie sfery seksualnej. Znakomitym przykładem ukazującym sposoby ujmowania tych zagadnień jest opublikowana w 1906 r. broszurka A. Hercena pod tytułem *Wiedza i obyczajność. Słowo do męskiej młodzieży*⁶. Książeczka ta zasługuje na uwagę z jeszcze jednego względu. W 1920 r. na mocy okólnika Nr 23329 II z dn. 10. 12.1920 r. Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego wprowadzono do szkół polskich w klasach ósmych, w ramach przedmiotu higiena, obowiązkowe zajęcia z wychowania seksualnego. Obejmować one miały problematykę ludzkiej seksualności z uwzględnieniem aspektów biologicznych, etycznych i społecznych. Wspomniany dokument polecał prowadzącym takie zajęcia wzorować się właśnie na broszurze A. Hercena. Można więc uznać, że był to pierwszy polski podręcznik do wychowania seksualnego.

⁶ Herzen A., *Wiedza i obyczajność. Słowo do młodzieży męskiej*, Warszawa 1906.

Okres międzywojenny

Zapewne przemiany geopolityczne jakie przeżywała Polska w latach pierwszej wojny światowej i bezpośrednio po niej, uniemożliwiały kontynuowanie badań zachowań seksualnych młodzieży. Podjęto je dopiero w latach 1934 – 35, a wyniki opublikowano w 1938 r. na łamach czasopisma *Zagadnienia Rasy*⁷. Inicjatorem tych badań było prężnie rozwijające się środowisko eugeników polskich. Należy podkreślić, że po raz pierwszy pula zebranych ankiet przekroczyła dwa tysiące (2153) i nie były one kierowane tylko do mężczyzn. Otrzymano 72 kwestionariusze wypełnione przez kobiety - studentki. Przystępując do badań zakładano, że stan moralny młodzieży, a więc pokolenia, które w sposób bezpośredni zostało naznaczone zwyrodnieniami wojennymi, będzie pozostawiał wiele do życzenia. Tymczasem okazało się, że otrzymane wyniki nie wykazują jakichś diametralnych różnic w stosunku do tych z początku wieku (Tabela 4). Po pierwsze nie potwierdzały one obaw, że coraz większa grupa młodzieży męskiej będzie rozpoczynać aktywność seksualną przez piętnastym rokiem życia. Otrzymany wynik zbliżony był to tego, jaki wykazał Kowalski i wynosił 8,63% dla chłopców i 6,94% dla dziewcząt (Tabela 4).

Tabela 4

Wiek inicjacji seksualnej studentów wg badań T. Wefele (1934-35)		
wiek w latach	ogół badanych	współżyjący seksualnie
do15	8,63	11,00
od 16 do 19	42,60	54,26
20 i po wyżej	15,83	20,18
nie podało wieku inicjacji	11,42	14,56
suma	78,48	100

Dane w % dla n=2153 i 1690

W stosunku do badań Moszczeńskiej oraz Łazowskiego i Siwickiego zanotowano wzrost inicjujących współżycie seksualne w grupie wiekowej 16 – 19 lat, Różnica wynosiła prawie 10% (Moszczeńska 32,85%, Łazowski i Siawicki 32,71%, Wefele 42,60%). Był to jednak wynik o wiele mniejszy niż ten uzyskany w ankiecie Kowalskiego (62%). W sumie do

⁷ Welfle T., *Życie płciowe młodzieży akademickiej*, *Zagadnienia Rasy*, Nr 2, 1938, s. 101 – 125

19 roku życia 51,24% chłopców i 19,44% dziewcząt zainicjowało współżycie seksualne. Na tej podstawie można ustalić średnią dla ogółu młodzieży przeżywającej swój pierwszy stosunek do dziewiętnastego roku życia i wynosi ona 35,34%. Jednakże należy pamiętać, że dane odnoszące się do dziewcząt obliczane są na podstawie tylko 72 ankiet. Stąd ich miarodajność jest ograniczona.

W celu uproszczenia porównywania otrzymanych na przełomie XIX i XX w. wyników badań z rezultatami kolejnych ankiet można dokonać ich uśrednienia. Taki zabieg wydaje się usprawiedliwiony gdyż pierwsze polskie badania zachowań seksualnych młodzieży studenckiej zostały wykonane w bardzo zbliżonym czasie (pomiędzy 1898 a 1903) i w tym samym środowisku studenckim. Dodatkowo Moszczeńska posługiwała się takim samym kwestionariuszem ankiety co Łazowski i Siwicki⁸.

Zestawienie uogólnionych danych z początku XX w. z tym otrzymanymi w latach trzydziestych pokazuje tendencję spadkową w kategorii chłopców odbywających pierwszy stosunek seksualny przed piętnastym rokiem życia (Tabela 5).

Tabela 5

Porównanie wieku inicjacji seksualnej według uogólnionych danych z badań Z. J. Kowalskiego, I. Moszczeńskiej, T. Łazowskiego i J. Siwickiego oraz według ankiety T. Wefle

wiek w latach	ogół badanych (mężczyzn)		dla współżyjących	
	Kowalski, Moszczeńska, Łazowski i Siwicki - ogółem	Wefle	Kowalski, Moszczeńska, Łazowski i Siwicki - ogółem	Wefle
do 15	14,42	8,63	21,73	11
od 16 do 19	42,33	42,6	60,09	54,26
	56,75	51,23	81,82	65,26

Dane w %

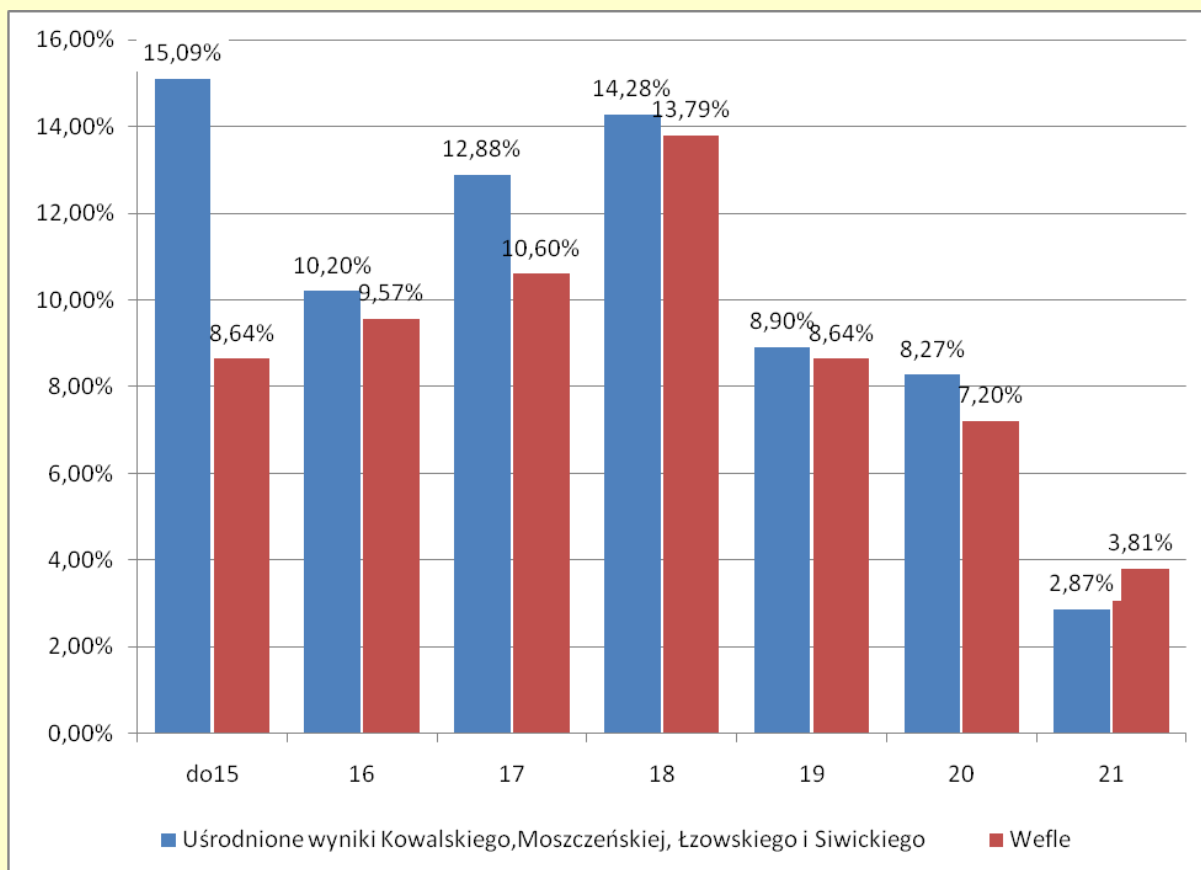
Mniejsza była ilość chłopców deklarujących współżycie seksualne przed piętnastym rokiem życia (odpowiednio: 14,42%; 8,63%). Natomiast prawie identyczny w obydwu badaniach był odsetek rozpoczynających współżycie pomiędzy szesnastym a dziewiętnastym rokiem życia (42,33% i 42,60%). Niższy okazał się również ogólny odsetek podejmujących współżycie do 19 roku życia (56,75%; 51,23%).

⁸ Por. Czystość, 1905, Nr 12, s. 140.

Porównanie wyników dla poszczególnych lat życia chłopców ukazuje pewną tendencję przejawiającą się w tym że ilość podejmujących inicjację seksualną pomiędzy 16 a 18 rokiem życia stopniowo wzrasta aby w kolejnych lata znacząco się obniżyć. Obrazuje to Wykres 2.

Wykres 2

Wiek odbycia pierwszego stosunku seksualnego. Zestawienie porównawcze uśrednionych wyników badań Z. J. Kowalskiego, I. Moszczeńskiej, T. Łazowskiego i J. Siwickiego z T. Wefle

Należy również zauważyć, że z wyjątkiem grupy osób inicjujących współżycie seksualnego do piętnastego roku życia dane otrzymane na początku XX w. oraz te z lat trzydziestych wykazują wiele zbieżności.

Inicjacja seksualna w końcu XX w.

Wybuch drugiej wojny światowej a następnie zmiany polityczne jakie zaistniały w Polsce spowodowały, że zagadnienia płciowości człowieka poruszane były tylko w nielicznych publikacjach. Ten stan swego rodzaju zastoju został przełamany w latach sześćdziesiątych. Powrócono do kwestii badań zachowań seksualnych młodzieży. Na uwagę zasługuje ankieta przeprowadzona w 1972 r. przez A. Jaczewskiego i J. Radomskiego⁹. Tym samym kwestionariuszem posłużył się Z. Izdebski prowadząc swoje badania w latach 1987 i 1988¹⁰. Otrzymano wówczas 3175 ankiet, 1310 od kobiet i 1865 od mężczyzn. Z. Izdebski analizując otrzymane w swoich badaniach wyniki (w ankiecie wzięło udział 2601 osób) zestawiał je z tymi otrzymanymi w 1972 r. Zauważa, że praktycznie nie zwiększył się odsetek chłopców podejmujących współżycie seksualne przed osiągnięciem pełnoletniości, wynosił on w 1972 – 59,6%, a w 1988 – 61,7%. Natomiast bez mała podwojeniu ulega ilość dziewcząt podejmujący pierwszy kontakt seksualny przed osiągnięciem pełnoletniości (1972 – 8,7% i 1988 16,6%). Jednakże ten drugi wysoki wynik nie odbiega znacząco od tego, jaki wykazały badania z 1934 r. Według nich do osiemnastego roku życia podjęło współżycie seksualne 13,9% dziewcząt (do 19 lat – 19,44%).

Zauważona przez Z. Izdebskiego tendencja zwiększania się odsetka dziewcząt rozpoczynających współżycie seksualne przed ukończeniem osiemnastego roku życia zdaje się jednak potwierdzać w badaniach W. Wróblewskiej przeprowadzonych w 1996 r. Objęły one 10106 uczniów ze 128 szkół ponad podstawowych w 58 miejscowościach¹¹. Według nich 38,5% dziewcząt odbyło pierwszy stosunek przed uzyskaniem pełnoletniości (zaś do 19 roku – 52,5%). Natomiast zmniejszeniu (w porównaniu z badaniami z 1972 i 1988) uległ odsetek chłopców podejmujących współżycie w tym przedziale wiekowym i wynosił 51,3%¹².

Jeżeli pogrupuje się otrzymane przez W. Wróblewską wyniki badań według przyjętego wcześniej schematu (Tabela 6) to zauważa się, że w odniesieniu do ogółu badanych mężczyzn (chłopców) nie odbiegają one w zasadniczy sposób od tych wykonanych w przeciągu całego stulecia. Na podobnym poziomie kształtuje się wielkość grupy inicjującej współżycie

⁹ Jaczewski A., Radomski J., *Raport z badań nad seksualizmem dzieci i młodzieży w Polsce*, w: Kozakiewicz M., *Młodzież wobec seksu, małżeństwa i rodziny*, b. m. w. 1980.

¹⁰ Izdebski Z., *Seksualizm dzieci i młodzieży w Polsce. Raport z badań*, Zielona Góra 1992.

¹¹ Wróblewska W., *Nastoletni Polacy wobec seksualności*, Warszawa 1998.

¹² Podobne dane dotyczące podejmowania współżycia w wieku 15 i 17 lat wykazano w: Woynarowska B., Szymańska M., Mazur J., *Zdrowie młodzieży w Polsce. Wiedza i przekonania o HIV/AIDS. Zachowania seksualne. Raport z badań wykonanych w 1998 roku*, Warszawa 1999, s. 41 – 42.

seksualne przed 15 rokiem życia. W uśrednionych wynikach otrzymanych przez Z. J. Kowalskiego, I. Moszczeńską oraz J. Siwickiego i T. Łazowskiego stanowiła ona 14,42% ogółu mężczyzn, natomiast W. Wróblewska podaje że stanowi ona 16,1%. Szczegóły

Tabela 6

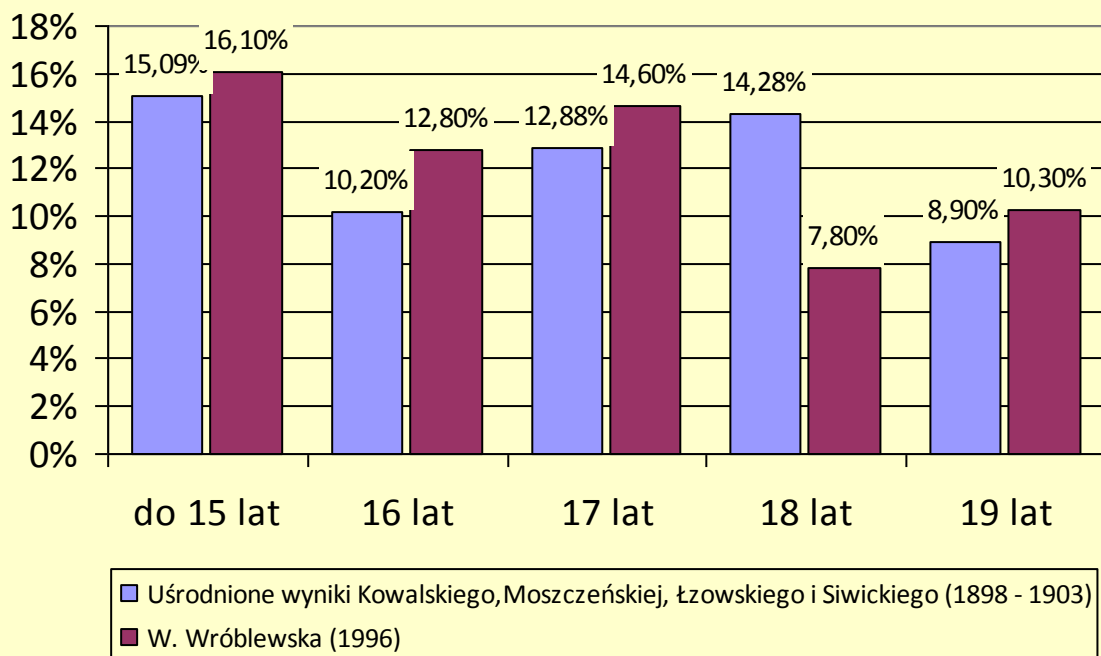
Wiek inicjacji seksualnej młodzieży wg badań W. Wróblewskiej (1996)						
Wiek badanych w latach	ogół badanych			współżyjący seksualnie		
	dziewczyny	chłopcy	ogółem	dziewczyny	chłopcy	ogółem
do 15	9,5	16,1	12,8	26,6	34,7	30,65
od 16 do 19	43	45,5	44,25	73,4	65,3	69,35
suma	52,5	61,6	57,05	100	100	100

Dane w %

Porównywalny jest również odsetek chłopców podejmujących współżycie w przedziale wiekowym 16 – 19 lat (odpowiednio 42,33% oraz 42,6%). Ogółem można powiedzieć, że na początku XX w. 56,75% dziewiętnastoletnich mężczyzn miało za sobą pierwszy stosunek seksualny, natomiast w takiej samej sytuacji pod względem inicjacji seksualnej pod koniec wieku było 61,6%. Należy stwierdzić, że wyniki otrzymane w badaniach odległych od siebie o bez mała sto lat są one porównywalne. Pełne zestawienie porównawcze uśrednionych wyników Z. J. Kowalskiego, I. Moszczeńskiej, T. Łazowskiego i J. Siwickiego z rezultatami badań W. Wróblewskiej przedstawia Wykres 3.

Wykres 3

Wiek odbycia pierwszego stosunku seksualnego. Zestawienie porównawcze uśrednionych wyników badań Z. J. Kowalskiego, I. Moszczeńskiej, T. Łazowskiego i J. Siwickiego z W. Wróblewskiej

W. Wróblewska zauważa w swoich badaniach, że najniższy odsetek młodzieży rozpoczynającej współżycie seksualne jest wśród młodzieży uczęszczającej do liceów ogólnokształcących. Wśród uczniów tego typu szkół tylko 20,2% podjęło współżycie seksualne. Większy odsetek jest w szkołach technicznych (technika lub licea zawodowe) 30,9%, a największy jest w zasadniczych szkołach zawodowych 36,0%. Dane dotyczące liceów znajdują potwierdzenia w badaniach prowadzonych przez E. Moczuka. Objął on swoimi badaniami dwie grupy młodzieży licealnej. Pierwsza licząca 416 osób przebadana została w 1994 roku druga 450 – osobowa w roku 1997¹³. W ramach przeprowadzonej przez E. Moczuka ankiety można ustalić wiek w którym badani odbyli pierwszy stosunek seksualny. Uśrednione wyniki z obydwu grup prezentuje Tabela 7.

Tabela 7

Wiek inicjacji seksualnej młodzieży licealnej wg badań E. Moczuka (1994/97)		
wiek w latach	ogół badanych (866 osób)	współżyjący seksualnie
do15	3,00	6,4
od 16 do 19	21,45	93,6
Suma	24,45	100

Dane w %

¹³ E. Moczuk, *Młodzież końca wieku. Zachowania seksualne współczesnej młodzieży w badań*, Rzeszów 2004.

Otrzymane przez E. Moczuka dane pokazują, że wśród młodzieży licealnej 24,45% podjęło współżycie seksualne do dziewiętnastego roku życia (75,55% takiej aktywności nie zainicjowało). Na bardzo niskim poziomie utrzymany jest odsetek tych którzy współżyli do piętnastego roku życia (3,0%).

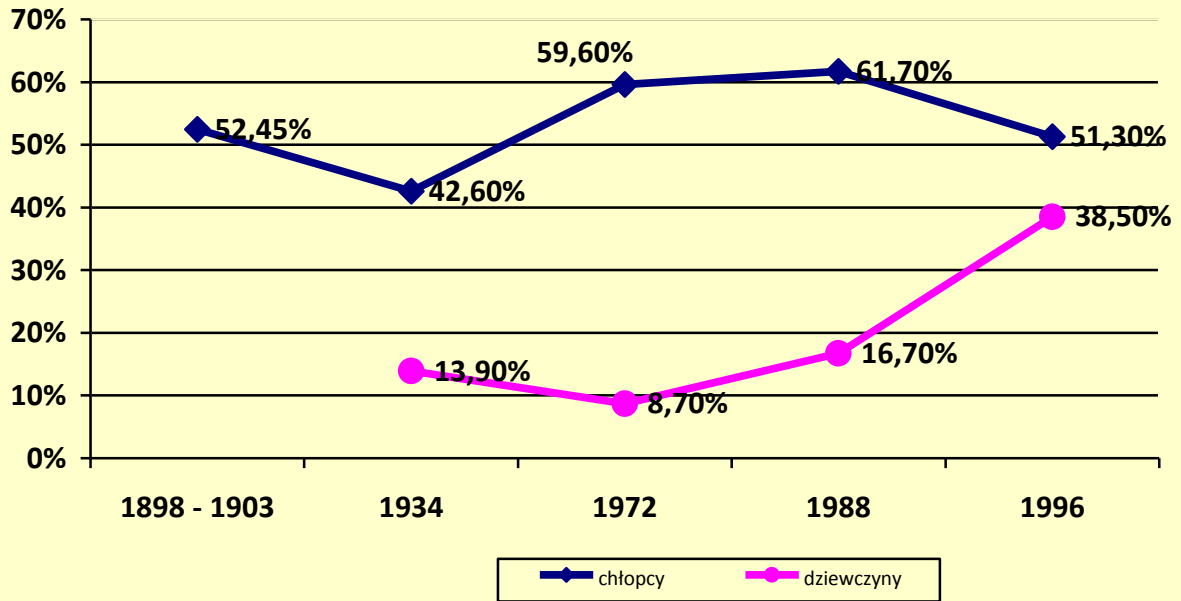
Podsumowanie i uogólnienia

Przeanalizowany materiał źródłowy pozwala na wyciągnięcie kilku wniosków końcowych:

1. Opublikowane w Polsce wyniki badań dotyczących wieku inicjacji seksualnej młodzieży umożliwiają w odniesieniu do chłopców na dokonanie porównań obejmujących cały wiek XX. Taka możliwość nie istnieje w stosunku do dziewcząt. W badaniach z przełomu XIX i XX w. dziewczęta nie były ujmowane. Po raz pierwszy zebrano kwestionariusze ankiet od studentek w 1934 r. Jednak niewielka ich ilość (72 od dziewcząt a 2153 od mężczyzn) nie uprawniała do wyciągania daleko idących wniosków. Miarodajnymi badaniami dziewcząt dysponujemy dopiero od lat siedemdziesiątych.
2. Dane opisujące wiek inicjacji mężczyzn według przyjętych wstępnie kategorii wykazują pewne trwałe elementy. Po pierwsze ogólna ilość chłopców podejmujących współżycie przed szesnastym rokiem życia zasadniczo nie przekracza 16%. Porównywalny jest też na przestrzeni wieku odsetek mężczyzn podejmujących współżycie do osiemnastego roku życia. Szczegóły zawiera Wykres 4. Wyniki badań kobiet, począwszy od lat siedemdziesiątych XX w. wskazują stopniowo powiększającą się ilość dziewcząt rozpoczynających współżycie seksualne przed uzyskaniem pełnoletniości (18 lat). W roku 1972 – 8,7%, w 1988 – 16,7% a w 1996 – 38,5% (Wykres 4).

Wykres 4

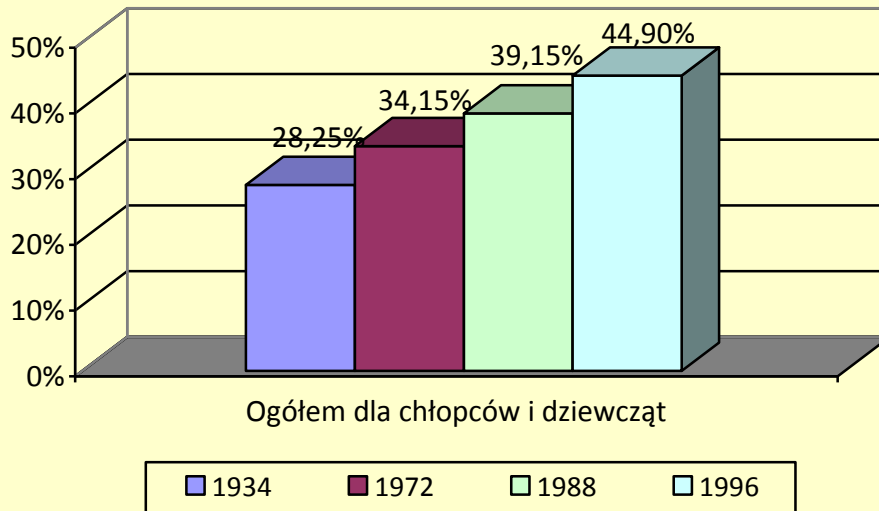
Zestawienie porównawcze ilości osób współżyjących seksualnie do osiemnastego roku życia

Zaobserwowany w drugiej połowie XX w. dość gwałtowny wzrost ilości dziewcząt podejmujących inicjację seksualną przed osiemnastym rokiem życia pozawala na dokładniejsze opisanie zjawiska zwiększania się odsetka ogółu młodzieży podejmującej aktywność seksualną. Przedstawiana jest ona jako średnia arytmetyczna dla obu płci. Przeliczając dane otrzymane od chłopców i dziewcząt otrzymamy następujące dane dla poszczególnych lat (Wykres 5). W 1934 r. 28,25% ogółu młodzieży zainicjowało aktywność seksualną przed osiągnięciem pełnoletniości, w 1972 – 34,15%; w 1988 – 39,15%, a w 1996 44,90%.

Wykres 5

Ilość młodzieży podejmującej współżycie seksualne przed osiemnastym rokiem życia

Dane te pokazują jednoznacznie, że w Polsce począwszy od 1934 roku mamy do czynienia ze stale zwiększającą się ilością młodzieży, która przechodzi inicjację seksualną przez osiemnastym rokiem życia. Jednakże ten wzrost nie jest powodowany zamianą zachowań seksualnych chłopców tylko częstszym podejmowanie kontaktów płciowych przez dziewczęta. Zjawisko to może wskazywać, że zachodzące w ostatnich dziesięcioleciach zmiany społeczno obyczajowe w większej mierze znalazły swoje odzwierciedlenie w zachowaniach seksualnych kobiet niż mężczyzn.

Bibliografia

Wszystkie prezentowane w artykule dane liczbowe zostały przytoczone wprost lub po przeliczeniu z:

Izdebski Z., *Seksualizm dzieci i młodzieży w Polsce*, Zielona Góra 1992.

Jaczewski A., Radomski J., *Raport z badań nad seksualizmem dzieci i młodzieży w Polsce*, w: Kozakiewicz M., *Młodzież wobec seksu, małżeństwa i rodziny*, b. m. w. 1980.

Kowalski Z. J., *Stan zdrowia i warunki higieniczne studentów Uniwersytetu Warszawskiego w świetle cyfr*, Warszawa 1898.

Łazowski T. J., Siwicki K., *Życie płciowe warszawskiej młodzieży akademickiej według ankiety z roku 1903*, *Czystość*, 1905, s. 139 – 143; 1906, s. 172 – 175; 181 – 187; 205 – 207; 214 – 218; 234 – 236; 258 – 268; 282 – 288; 294 – 303.

Moczuk E., *Młodzież końca wieku. Zachowania seksualne współczesnej młodzieży w świetle badań*, Rzeszów 2004.

Moszczeńska I., *Czego nie wiemy o naszych synach. Fakty i cyfry dla użytku rodziców*, Warszawa 1904.

Welfle T., *Życie płciowe młodzieży akademickiej*, *Zagadnienia Rasy*, Nr 2, 1938, s. 101 – 125.

Wróblewska W., *Nastoletni Polacy wobec seksualności*, Warszawa 1998.

Dodatkowo wykorzystano:

Babik M. (red.), *Zachowania seksualne uczniów na terenie szkoły. Wybrane aspekty*, Kraków 2009.

Grzelak Sz., *Profilaktyka ryzykownych zachowań seksualnych młodzieży. Aktualny stan badań na świecie i w Polsce*, Warszawa 2006.

Komosińska K., Małkowska – Szkutnik A., *Wiedza i przekonania związane z HIV/AIDS oraz zachowania seksualne studentów Uniwersytetu Warszawskiego*, Warszawa 2008.

Kozakiewicz M., *Młodzież wobec seksu, małżeństwa i rodziny. Perspektywa europejska*, Warszawa 1985.

Wojnarowska B., Szymańska M., Mazur J., *Zdrowie młodzieży szkolnej. Wiedza i przekonania o HIV/AIDS. Zachowania seksualne. Raport z badań w 1998 roku*, Warszawa 1999.